

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์การปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยมีวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการวิจัยสรุปได้ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์การปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์ในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาบทบาทของการศึกษาที่มีต่อการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาวิจัยเอกสาร
2. การวิจัยเชิงปริมาณ
3. การวิจัยเชิงคุณภาพ
4. การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. การสรุปและประมวลผล

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามนิสิตและอาจารย์ 3 สถาบัน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามนิสิตและอาจารย์ 3 สถาบัน ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยนเรศวร สรุปได้ดังนี้

1.1 ความเป็นไทยที่พึงประสงค์ในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน

ความเป็นไทยที่พึงประสงค์ในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน ด้านความสำคัญ พบว่า นิสิตทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อันดับ 2 ได้แก่ มีความกตัญญูรู้คุณ และอันดับ 3 ได้แก่ ซื่อสัตย์สุจริต

ความเป็นไทยที่พึงประสงค์ในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน ด้านความสำคัญ พบว่า คณาจารย์ทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อันดับ 2 ได้แก่ ซื่อสัตย์สุจริต และอันดับ 3 ได้แก่ มีความกตัญญูรู้คุณ

ความเป็นไทยที่พึงประสงค์ในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน ด้านการปฏิบัติ พบว่า นิสิตทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อันดับ 2 ได้แก่ มีความกตัญญูรู้คุณ และอันดับ 3 ได้แก่ มีเสรีภาพในการนับถือศาสนา

ความเป็นไทยที่พึงประสงค์ในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน ด้านการปฏิบัติ พบว่า คณาจารย์ทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อันดับ 2 ได้แก่ ซื่อสัตย์สุจริต และอันดับ 3 ได้แก่ มีความกตัญญูรู้คุณ

1.2 จิตสำนึกในความเป็นไทย

จิตสำนึกในความเป็นไทย ด้านความสำคัญ พบว่า นิสิตทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ภูมิใจในความเป็นไทย อันดับ 2 ได้แก่ เป็นผู้ที่หนึ่งที่ต้องการให้ความเป็นไทยคงอยู่ต่อไป อันดับ 3 ได้แก่ เห็นความสำคัญและประโยชน์ของความเป็นไทย

จิตสำนึกในความเป็นไทย ด้านความสำคัญ พบว่า คณาจารย์ทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ภูมิใจในความเป็นไทย อันดับ 2 ได้แก่ คิดว่าการรักษา ปลูกฝัง และสืบทอดความเป็นไทย เป็นหน้าที่ของคนไทย อันดับ 3 ได้แก่ เป็นผู้ที่หนึ่งที่ต้องการให้ความเป็นไทยคงอยู่ต่อไป

จิตสำนึกในความเป็นไทย ด้านการปฏิบัติ พบว่า นิสิตทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ภูมิใจในความเป็นไทย อันดับ 2 ได้แก่ เป็นผู้ที่หนึ่งที่ต้องการให้ความเป็นไทยคงอยู่ต่อไป อันดับ 3 ได้แก่ เห็นความสำคัญและประโยชน์ของความเป็นไทย

จิตสำนึกในความเป็นไทย ด้านการปฏิบัติ พบว่า อาจารย์ทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ภูมิใจในความเป็นไทย อันดับ 2 ได้แก่ เป็นผู้ที่หนึ่งที่ต้องการให้ความเป็นไทยคงอยู่ต่อไป อันดับ 3 ได้แก่ เห็นความสำคัญและประโยชน์ของความเป็นไทย

1.3 การรักษาและปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย

การรักษาและปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย ด้านความสำคัญ พบว่า นิสิตทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ที่บ้านมีสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความจงรักภักดีต่อชาติและพระมหากษัตริย์ เช่น ธงชาติ พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อันดับ 2 ได้แก่ มีนิสยโอบอ้อมอารี ประณีประนอม และ ยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ อันดับ 3 ได้แก่ สนับสนุนการมีเสรีภาพในการนับถือศาสนาของชาวไทย

การรักษาและปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย ด้านความสำคัญ พบว่า อาจารย์ทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ สนับสนุนการมีเสรีภาพในการนับถือศาสนาของชาวไทย อันดับ 2 ได้แก่ มีนิสยโอบอ้อมอารี ประณีประนอม และ ยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ อันดับ 3 ได้แก่ ระมัดระวังในเรื่องการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

การรักษาและปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย ด้านการปฏิบัติ พบว่า นิสิตทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ที่บ้านมีสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความจงรักภักดีต่อชาติและพระมหากษัตริย์ เช่น ธงชาติ พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อันดับ 2 ได้แก่ สนับสนุนการมีเสรีภาพในการนับถือศาสนาของชาวไทย อันดับ 3 ได้แก่ มีนิสยโอบอ้อมอารี ประณีประนอม และ ยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ

การรักษาและปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย ด้านการปฏิบัติ พบว่า อาจารย์ทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ สนับสนุนการมีเสรีภาพในการนับถือศาสนาของชาวไทย อันดับ 2 ได้แก่ แสดงตัวว่าเป็นคนไทยให้คนต่างชาติรับรู้ อันดับ 3 ได้แก่ มีนิสยโอบอ้อมอารี ประณีประนอม และ ยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ

1.4 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยแก่เยาวชน ด้านความสำคัญพบว่า นิติทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ครู-อาจารย์ในสถานศึกษาอบรมสั่งสอนและส่งเสริมให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย อันดับ 2 ได้แก่ พ่อแม่ ครอบครัวอบรมสั่งสอนให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย อันดับ 3 ได้แก่ ความสนใจและตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทยของตัวเยาวชนเอง

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยแก่เยาวชน ด้านความสำคัญพบว่า อาจารย์ทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ พ่อแม่ ครอบครัวอบรมสั่งสอนให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย อันดับ 2 ได้แก่ ครู-อาจารย์ในสถานศึกษาอบรมสั่งสอนและส่งเสริมให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย อันดับ 3 ได้แก่ ความสนใจและตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทยของตัวเยาวชนเอง

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยแก่เยาวชน ด้านการปฏิบัติพบว่า นิติทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ครู-อาจารย์ในสถานศึกษาอบรมสั่งสอนและส่งเสริมให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย อันดับ 2 ได้แก่ พ่อแม่ ครอบครัวอบรมสั่งสอนให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย อันดับ 3 ได้แก่ ความสนใจและตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทยของตัวเยาวชนเอง

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยแก่เยาวชน ด้านการปฏิบัติพบว่า อาจารย์ทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ครู-อาจารย์ในสถานศึกษาอบรมสั่งสอนและส่งเสริมให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย อันดับ 2 ได้แก่ พ่อแม่ ครอบครัวอบรมสั่งสอนให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย อันดับ 3 ได้แก่ ความสนใจและตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทยของตัวเยาวชนเอง

1.5 บทบาทของการศึกษาในการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน

บทบาทของการศึกษาในการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย ด้านความสำคัญ พบว่า นิสิตทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ครอบครัวเป็นแหล่งเรียนรู้และปลูกฝังเรื่องจิตสำนึกความเป็นไทย อันดับ 2 ได้แก่ ครอบครัวและสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการอบรมสั่งสอนให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าความเป็นไทย อันดับ 3 ได้แก่ หน่วยงานหรือองค์กรภาคประชาชน ควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดแหล่งเรียนรู้เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกและเผยแพร่ความเป็นไทยให้มากขึ้น

บทบาทของการศึกษาในการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย ด้านความสำคัญ พบว่า อาจารย์ทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ครอบครัวและสถานศึกษามีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาไทย มารยาทไทย และวัฒนธรรมไทย อันดับ 2 ได้แก่ ครอบครัวและสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการอบรมสั่งสอนให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าความเป็นไทย อันดับ 3 ได้แก่ ครอบครัวเป็นแหล่งเรียนรู้และปลูกฝังเรื่องจิตสำนึกความเป็นไทย

บทบาทของการศึกษาในการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย ด้านการปฏิบัติ พบว่า นิสิตทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ครอบครัวและสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการอบรมสั่งสอนให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าความเป็นไทย อันดับ 2 ได้แก่ ครอบครัวเป็นแหล่งเรียนรู้และปลูกฝังเรื่องจิตสำนึกความเป็นไทย อันดับ 3 ได้แก่ สถานศึกษาเป็นแหล่งจัดการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องความเป็นไทย

บทบาทของการศึกษาในการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย ด้านการปฏิบัติ พบว่า อาจารย์ทั้ง 3 สถาบัน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ครอบครัวและสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการอบรมสั่งสอนให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าความเป็นไทย อันดับ 2 ได้แก่ ครอบครัวและสถานศึกษามีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาไทย มารยาทไทย และวัฒนธรรมไทย อันดับ 3 ได้แก่ ครอบครัวเป็นแหล่งเรียนรู้และปลูกฝังเรื่องจิตสำนึกความเป็นไทย

1.6 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์ ในบริบทสังคมไทยปัจจุบันของนิสิตและอาจารย์ 3 สถาบัน

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการช่วยปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบันของนิสิตและอาจารย์ 3 สถาบัน พบว่า นิสิตส่วนใหญ่เห็นว่าสิ่งสำคัญและควรปฏิบัติมากที่สุด คือ ผู้ใหญ่เป็นตัวอย่าง และแสดงให้เห็นความเป็นไทย ส่วนอาจารย์ส่วน

ใหญ่เห็นว่าสิ่งสำคัญและควรปฏิบัติมากที่สุด คือ สอดแทรกในเนื้อหาการเรียนการสอนและให้นิสิต นักศึกษาสามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างบูรณาการ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการจัดการศึกษาปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์ แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบันของนิสิตและอาจารย์ 3 สถาบัน พบว่า นิสิตส่วนใหญ่เห็นว่าสิ่งสำคัญและควรปฏิบัติมากที่สุด คือ สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมความเป็นไทย มีการดำเนินการและมาตรการสนับสนุนที่ชัดเจนและจริงจังอย่างต่อเนื่อง ส่วนอาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าสิ่งสำคัญและควรปฏิบัติมากที่สุด คือ กระตุ้นให้เยาวชนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงเพื่อให้เกิดการตระหนักถึงความสำคัญของความเป็นไทยผ่านการทำกิจกรรมต่างๆ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และสนทนากลุ่ม นิสิตและอาจารย์เกี่ยวกับ

การปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน

จากการศึกษาวิจัยโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่มนิสิตและอาจารย์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยนเรศวร มีข้อมูลที่สำคัญสรุปได้ ดังนี้

2.1 ลักษณะและคุณค่าของความเป็นไทยที่พึงประสงค์ในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน

ลักษณะของความเป็นไทย

- 1) กิริยามารยาทไทย
- 2) จิตใจและลักษณะนิสัยแบบไทย
- 3) ภาษาไทย
- 4) ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีไทย

ความเป็นไทยที่พึงประสงค์ในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน

- 1) ความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
- 2) ความอ่อนน้อม ความกตัญญู

3) ภาษาไทย ภาษาประจำชาติ

คุณค่าของความเป็นไทยที่พึงประสงค์ในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน

- 1) เป็นเอกลักษณ์ของชาติ
- 2) เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของคนในชาติ

2.2 วิธีการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน

ผู้ปลูกฝังและถ่ายทอดความรู้

- 1) สถาบันครอบครัว
- 2) สถาบันการศึกษา
- 3) สื่อมวลชน

2.3 วิธีการจัดการศึกษาเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบท

สังคมไทยปัจจุบัน

- 1) แทรกความรู้เกี่ยวกับจิตสำนึกความเป็นไทยในวิชาต่างๆ
- 2) จัดกิจกรรมเสริมความรู้เกี่ยวกับจิตสำนึกความเป็นไทยแก่เยาวชน
- 3) การรณรงค์ให้ร่วมมือส่งเสริมจิตสำนึกความเป็นไทยแก่เยาวชน

2.4 ปัจจัยส่งเสริมการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบท

สังคมไทยปัจจุบัน

- 1) ตัวเยาวชน
- 2) ทุกภาคส่วน ได้แก่ ครอบครัว สถาบันการศึกษา องค์กรภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน

สื่อมวลชน ฯลฯ

2.5 แนวทางการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบท

สังคมไทยปัจจุบัน

- 1) การร่วมมือของทุกภาคส่วน
- 2) การปฏิรูปสื่อ
- 3) การกำหนดเป็นนโยบายระดับชาติ

2.6 ปัญหาและอุปสรรค

ปัญหาและอุปสรรคในการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยแก่เยาวชนในบริบทสังคมปัจจุบันการตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทยและจิตสำนึกในความเป็นไทยที่ลดน้อยลง อีกทั้งครอบครัว และสถาบันอื่นๆ ในสังคมไม่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องนี้เท่าที่ควรเป็นสิ่งที่ทุกฝ่ายต้องตระหนักถึงความสำคัญและร่วมมือกันอย่างจริงจัง

3.ข้อเสนอแนะแนวทางการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน

จากการศึกษาพบว่า นิสิตและคณาจารย์ของนิสิตและอาจารย์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยนเรศวรได้เสนอแนะแนวทางการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์ในบริบทสังคมไทยไว้ ดังนี้

จากข้อมูลดังกล่าวสรุปได้ว่า การปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบันต้องเริ่มต้นจากตัวเยาวชนเองที่จะต้องตระหนักและให้ความสำคัญต่อการศึกษาเรื่องความเป็นไทย พ่อแม่ครอบครัวจะต้องใส่ใจในการอบรมสั่งสอนตั้งแต่เยาว์วัย และเมื่อเข้าสู่ระบบการศึกษาครูอาจารย์ในสถานศึกษาจะต้องอบรมสั่งสอนเพิ่มพูนความรู้ และจัดกิจกรรมเสริมความรู้และประสบการณ์เรื่องความเป็นไทยแก่เด็กและเยาวชน ขณะเดียวกันทุกภาคส่วนของสังคม โดยเฉพาะสื่อมวลชนควรตระหนักถึงความสำคัญของความเป็นไทยและช่วยนำเสนอข้อมูลเนื้อหาความเป็นไทยผ่านรายการต่างๆ ในทุกช่องทาง ทั้งในส่วน of โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ รวมทั้งภาครัฐควรเข้ามาส่งเสริมสนับสนุนและผลักดันให้เป็นวาระแห่งชาติที่ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกัน

สรุปแนวทางการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยของผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อเสนอแนะแนวทางในการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน จิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์มีหลายประเด็น ดังนั้นมาตรการเชิงรุกเพื่อปลูกฝังสำนึกดังกล่าว ต้องเริ่มแต่วัยเด็ก ใช้หลัก “วินัยเริ่มที่บ้าน” ครอบครัวยุคใหม่ การให้ความร่วมมือจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ สถานศึกษา เสริมสร้าง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ร่วมกันอย่างมีบูรณาการ ทั้งหลักสูตรและการเรียนการสอน ที่ต้องเน้นคุณลักษณะที่พึงประสงค์

นอกจากนี้ผู้ทรงคุณวุฒิยังให้ข้อเสนอแนะที่สำคัญในการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน ดังนี้

1. ควรให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคลทุกเพศ ทุกอาชีพ ว่ามีความสำคัญเท่าเทียมกัน เพราะต่างฝ่ายต่างคนต้องมียุทธศาสตร์หน้าที่ของตน มีศักยภาพของตนซึ่งมีผลไปยังศักยภาพของชุมชน เพราะถ้าทุกคนได้ตระหนักถึงความสำคัญและความสัมพันธ์ของตนเองต่อสิ่งแวดล้อมทั้งมหัพภาคแล้ว ก็จะมีจิตสำนึกที่จะมีความคิดสร้างสรรค์ อันจะนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นและบ้านเกิดเมืองนอนของตน
2. เด็กและเยาวชนควรได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายที่อยู่รอบๆตัวเขา ด้วยการยอมรับวิถีชีวิตของพวกเขาและชุมชนที่เขาอยู่ ซึ่งวิธีการนี้เรียกว่า “มนุษย์สัมพันธ์” อย่างละเอียดอ่อน
3. เด็กและเยาวชนควรจะต้องรับรู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนและสังคมของตน และช่วยกันแก้ปัญหาต่าง ๆ มาตีแผ่อภิปราย และร่วมกันคิดแก้ปัญหา
4. การสร้างจิตสำนึกด้วยการปลูกฝังประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศิลปวัฒนธรรมที่ล้ำค่าอย่างลึกซึ้งและต่อเนื่องอย่างผู้มีความรู้ อย่างผู้สนใจใฝ่รู้ ทั้ง 2 ฝ่าย
5. การสร้างความภาคภูมิใจในแผ่นดินถิ่นเกิดของตนด้วยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นวัฒนธรรมท้องถิ่นจำเริญมาก
6. การสร้างคุณค่า แก่นแท้ ของประวัติศาสตร์ท้องถิ่น วัฒนธรรมท้องถิ่น ดีความให้ถูกต้องและนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับท้องถิ่นได้
7. ต้องสอนให้ตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของ “ทรัพย์สินในดิน สินในน้ำ” ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น วัฒนธรรมท้องถิ่นของตนว่า แตกต่างกับท้องถิ่นอื่นอย่างไร เพราะเหตุใดเราต้องอนุรักษ์และพัฒนาให้ยั่งยืนให้จงได้
8. การปลูกฝังต้องเปลี่ยนวิธีคิด วิธีสอน แบบเรียน หนังสืออ่านประกอบทั้งหมด หลักสูตรฝึกวิชาชีพครูไทยควรได้รับการปฏิรูปใหม่ทั้งหมด
9. พัฒนาภาวะผู้นำทั้งผู้บริหาร ครู จะเป็นต้นแบบใหม่ทั้งหมดด้วย สัมปฤติธรรม 7

ประการ อันได้แก่ เป็นผู้รู้จักเหตุ เป็นผู้รู้จักผล เป็นผู้รู้จักตน เป็นผู้รู้จักประมาณ เป็นผู้รู้จักกาล เป็นผู้รู้จักชุมชน เป็นผู้รู้จักบุคคล

10. เด็กและเยาวชนไทยต้องได้รับการอบรมให้รู้จักคิดอย่างวิเคราะห์ และมีเหตุผล ใช้หลัก โยนิโสมนสิการ เป็นหลักคิดที่เหมาะสมสำหรับเยาวชนอย่างยิ่ง เพราะเด็กและเยาวชนไม่เคยได้รับการสอนให้มีความคิดวิเคราะห์ด้วยเหตุด้วยผล

สำหรับ แนวทางหรือมาตรการเชิงรุกในการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน มีดังนี้

1) การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ วัฒนธรรม และค่านิยมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

มาตรการที่ 1 การสร้างจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์ร่วมกัน เพื่อเป็นบรรทัดฐานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปประยุกต์ใช้ตามบริบทที่แตกต่างกันในสังคม ให้เป็นวิถีชีวิต มีความสอดคล้องกับธรรมชาติ ฝึกฝนการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยมีกระบวนการพัฒนาที่บูรณาการสอดแทรกอยู่ในชีวิตการเรียนรู้ การปฏิบัติงาน เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสังคม วัฒนธรรมกับการเรียนการสอน

มาตรการที่ 2 การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ วัฒนธรรม และค่านิยมในความเป็นไทย ทุกภาคส่วนในสังคมควรปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ทางความคิด และค่านิยมความเป็นไทยทั้งในระดับบุคคล องค์กร ชุมชน และสังคม โดยร่วมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับทุกคนในสังคม

มาตรการที่ 3 การสร้างระบบค่านิยมใหม่ให้กับเด็กและเยาวชนในการเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองในฐานะพลเมืองที่ดี การประพฤติปฏิบัติที่พึงประสงค์ โดยกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน ประยุกต์ใช้สิ่งแวดล้อมให้เป็นประโยชน์ ทำให้เด็กมีการปรับเปลี่ยนวิธีคิด ปรับเปลี่ยนการปฏิบัติตน

2) การพัฒนาองค์ความรู้ด้านการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยของเยาวชน

มาตรการที่ 4 การพัฒนารูปแบบและหลักสูตรการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่สอดคล้องกับสภาพของเมืองและชุมชน โดยเปิดพื้นที่ทั้งสถานศึกษาและชุมชนให้เป็นสถานที่เรียนรู้ของจิตสำนึกความเป็นไทย

ไทยของคนในชุมชน โดยจัดกิจกรรมในชุมชน ใช้พื้นที่สาธารณะเพื่อการเรียนรู้ อาทิ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ ศูนย์การเรียนรู้ ศูนย์กีฬา

มาตรการที่ 5 การส่งเสริมและสนับสนุนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน

และภาคประชาชน ที่ดูแลรับผิดชอบด้านการวางแผน นโยบายด้านการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชน รวมทั้งการอบรมเสริมความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานเพื่อการจัดการศึกษาเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยอย่างต่อเนื่อง

มาตรการที่ 6 การส่งเสริมและสนับสนุนให้มหาวิทยาลัย หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง มีบทบาทในการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรม การปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย เช่น การจัดทำชุดความรู้ การประชุมเสวนา เวทีชาวบ้าน ในประเด็นต่างๆ ที่สอดคล้องกับบริบทของการพัฒนาเด็กและเยาวชน บนพื้นฐานการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น

3) การสร้างเครือข่ายด้านการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย

มาตรการที่ 7 การส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของเครือข่าย การสร้างความร่วมมือของภาคีเครือข่ายทั้งจากองค์กรหรือหน่วยงานภาคส่วนต่างๆ อาทิ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง พ่อแม่ ชุมชน และสังคม ในการพัฒนาจิตสำนึกความเป็นไทยและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ รวมทั้งการประสานงานให้หน่วยงานภาคีเครือข่ายเป็นผู้จัดการเรียนรู้ โดยเน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายอื่นๆ และประชาชนในพื้นที่

4) การส่งเสริมศักยภาพองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและท้องถิ่นเพื่อเป็นศูนย์กลางในการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์

มาตรการที่ 8 การสนับสนุนทรัพยากรการเรียนรู้ เงินทุนอุดหนุน และบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เพื่อให้ชุมชนหรือท้องถิ่นเป็นศูนย์กลางการจัดการศึกษา และการจัดกิจกรรมการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเยาวชน และชุมชน

มาตรการที่ 9 การสร้างตัวแบบ ผู้นำ การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยเป็นตัวอย่างที่ดีทั้ง

พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ หรือบุคคลตัวอย่างในสังคม บุคคลตัวอย่างหรือตัวแบบที่ดีจะเป็นตัวอย่างให้กับเด็กและเยาวชนรุ่นต่อไปได้เป็นอย่างดี

5)การจัดทำฐานข้อมูลและสื่อสารณะในการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการปลูกฝังจิตสำนึก

ความเป็นไทยที่เป็นระบบ

มาตรการที่ 10 จัดตั้งหน่วยงานกลาง เพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลสื่อสารณะ และฐานข้อมูล

ขององค์กรหรือหน่วยงานด้านการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์ โดยจัดให้มีระบบการเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว กลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กและเยาวชน และผู้สนใจทั่วไปสามารถเข้าถึงข้อมูล ค้นหาข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ และการดำเนินงานเพื่อการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน

มาตรการที่ 11 การพัฒนาองค์ความรู้ด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกความ

เป็นไทย ถ่ายทอดผ่านสื่อสารณะ และฐานข้อมูลที่เป็นประโยชน์ โดยเป็นองค์ความรู้ที่ครอบคลุมการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยในทุกๆด้านของชีวิต มีความทันสมัย และมีรูปแบบที่สร้างสรรค์หลากหลาย

มาตรการที่ 12 การจัดตั้งองค์กรกลางที่มีบทบาทในการกำกับ ดูแล และตรวจสอบสื่อ

สาธารณะทุกประเภทอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อให้มีจริยธรรมในการผลิตและเผยแพร่สื่อต่างๆต่อสังคม รวมทั้งลงโทษผู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและเผยแพร่สื่อที่บิดเบือนข้อเท็จจริง และเป็นภัยต่อพฤติกรรมการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพชีวิต

นอกจากนี้ หน่วยงานที่รับผิดชอบ อาทิ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรม เป็นต้น ควรทบทวนสาระกฎหมายบางมาตรา เพื่อส่งเสริมและสนับสนุน การจัดการศึกษาเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนที่เป็นรูปธรรม สนับสนุนการจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์ของหน่วยงานและภาคีเครือข่าย รวมทั้งกำหนดองค์กรที่ทำหน้าที่ตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานขึ้นมาเป็นกรณีพิเศษเพื่อเป็นหลักประกันในการเข้าถึง

การศึกษาตลอดชีวิตและได้รับการส่งเสริม การปลูกฝังจิตสำนึกอย่างเป็นรูปธรรมของเด็กและเยาวชน รวมทั้งประชาชนโดยทั่วไปทั้งที่อยู่ในระบบและนอกระบบโรงเรียน

จะเห็นได้ว่า แนวทางหรือมาตรการเชิงรุกในการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์

แก่เยาวชนในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน ประกอบด้วย 1)การจัดการเรียนการสอน และจัดกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนที่มีการสอดแทรกเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่ เยาวชน โดยผ่านการจัดการศึกษา 3 รูปแบบ นั่นคือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษา ตามอัธยาศัย 2)การบ่มเพาะ กลุ่มเกลา ปลูกฝังและปลูกจิตสำนึกเพื่อให้เด็กและเยาวชนมีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของชาติไทย ตำนานรักชาติ รักแผ่นดินเกิด วิถีชีวิต ของความเป็นไทยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ชุมชน และสังคม ผ่านการจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอก ระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยเช่นกัน

การอภิปรายผล

คุณค่าของความเป็นไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน

1. คุณค่าทางวัฒนธรรม

ในส่วนของผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า เรื่องของการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่ เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน เป็นเรื่องที่ทุกฝ่ายต้องใส่ใจเป็นพิเศษ เนื่องจากปัจจุบันนี้กระแส วัฒนธรรมต่างชาติได้แพร่กระจายเข้ามาในหลายช่องทางตามความเจริญของเทคโนโลยีสมัยใหม่ หากทุก ฝ่ายยังเพิกเฉยหรือละเลยก็จะทำให้เยาวชนไทยซึมซับวัฒนธรรมต่างชาติเข้าไปโดยไม่รู้ตัวและในที่สุดก็จะ ทำให้หลงไปกับวัฒนธรรมต่างชาติจนมองไม่เห็นความงดงามและความดีงามของวัฒนธรรมไทย ดังนั้นจึง จำเป็นที่สถาบันหลักทั้งหลาย เริ่มตั้งแต่สถาบันครอบครัว พ่อแม่ต้องกระตุ้นให้เด็กใส่ใจในวัฒนธรรมไทย ที่มีค่าโดยเฉพาะในเรื่องกิริยามารยาท ความกตัญญูรู้คุณ เคารพเชื่อฟังผู้อาวุโส ซึ่งสามารถฝึกฝนได้ตั้งแต่ เด็ก สถาบันการศึกษาก็ต้องช่วยสานต่อในการให้ความรู้และฝึกการปฏิบัติตนตามวิถีแห่งความเป็นไทย รวมทั้งสถาบันทางสังคมอื่นๆทั้งภาครัฐและเอกชนก็ต้องผลักดันให้เรื่องการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย เป็นวาระแห่งชาติที่ทุกฝ่ายต้องประสานความร่วมมือ โดยเฉพาะองค์กรสื่อซึ่งนับเป็นองค์กรที่มีอิทธิพลต่อ

การรับข้อมูลข่าวสารของเยาวชนเป็นอันดับต้นๆต้องเร่งให้การสนับสนุนปรับปรุงการนำเสนอข้อมูล การผลิตรายการต่างๆ ให้ส่งเสริมเรื่องของความเป็นไทยให้มากขึ้นกว่าเดิม

2. คุณค่าทางสังคม

ในสภาวะการณ์ปัจจุบัน ประชาชนในชาติมีความขัดแย้งทางความคิดค่อนข้างสูง ลักษณะนิสัย

แบบไทยที่มีความอ่อนน้อม นุ่มนวล ยิ้มแย้มแจ่มใส โอบอ้อมอารีเริ่มหายไป กลายเป็นความก้าวร้าวรุนแรง ต่างมุ่งทำลายล้างกัน ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า หากทุกฝ่ายหันมาร่วมกันฟื้นฟูความเป็นไทย มีมิตรไมตรี สัมผัสสามัคคี ร่วมมือร่วมใจ ความสงบสุขของสังคมไทยจะกลับคืนมาได้ ขณะเดียวกันผู้ใหญ่ควรเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เยาวชนในการแสดงออกถึงความเป็นไทยทั้งในเรื่องความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ การแสดงกิริยามารยาทต่อกันอย่างงดงามแบบไทย เพื่อเยาวชนไทยจะได้ประพฤติปฏิบัติตนตามแบบอย่างที่ดีงาม ไม่ทะเลาะวิวาท ไม่ใช้ความรุนแรงก้าวร้าวต่อกัน ดังที่พบเห็นในหมู่เยาวชนบางกลุ่มในปัจจุบัน

แนวทางการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน

ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางในการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยที่พึงประสงค์แก่เยาวชนไทยในบริบทสังคมไทยปัจจุบันโดยสรุป ดังนี้

1. การปลูกฝังจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในความเป็นไทย โดยการรณรงค์ให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง

ให้ช่วยกันอบรมสั่งสอนและปลูกฝังให้เยาวชนเห็นคุณค่าของความเป็นไทยโดยเริ่มตั้งแต่เยาว์วัย การอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว บิดามารดา ปู่ย่าตายาย พี่ป้าน้าอา ทำกิจกรรมต่างๆ ที่แสดงความเป็นไทยร่วมกัน ทั้งในเรื่องการทำบุญในวิถีปฏิบัติตั้งแต่แรกเกิดจนถึงแก่กรรมตามประเพณี การทำบุญตักบาตรเป็นประจำ การแสดงความสำนึกถึงรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ความกตัญญูต่อบุพการี การแสดงความเคารพต่อผู้ใหญ่ การประพฤติปฏิบัติของบิดามารดา ต่อปู่ย่าตายาย ทั้งในชีวิตประจำวันและในวันสำคัญต่างๆ การแสดงความเอื้ออาทรต่อญาติ เพื่อนบ้าน และบุคคลอื่นๆ การแสดงออก การพูดจา กิริยามารยาทแบบไทย การร่วมกิจกรรมในชุมชน ในวันสำคัญทางศาสนาและวัฒนธรรมประเพณีต่างๆ สิ่งสำคัญบิดามารดาต้องเป็นตัวอย่างอันดีในการสืบสานจิตสำนึกความเป็นไทย

2. จัดโครงการ กิจกรรมเสริมหลักสูตร หรือกิจกรรมนิตินักศึกษา อบรมและปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย โดยครู อาจารย์ สถาบันการศึกษาควรจัดโครงการหรือกิจกรรมที่สนับสนุน ส่งเสริมความเป็นไทย

เช่น ค่ายวัฒนธรรม ชมรมดนตรีและนาฏศิลป์ไทย กิจกรรมเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กิจกรรมวันสำคัญทางประเพณีโดยเฉพาะประเพณีที่แสดงถึงความกตัญญูกตเวที (เช่น ประเพณีวันสงกรานต์) ที่ไม่มุ่งเน้นความรื่นเริงแต่เน้นการแสดงความกตัญญูแก่ผู้อาวุโส) โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นไทยในโอกาสต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมความเป็นไทย

3. จัดการประชุมปฏิบัติการร่วมระหว่างครูและนิสิตนักศึกษา เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับเยาวชนกับความเป็นไทย และร่วมกันหามาตรการในการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยและจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมมาตรการนั้นโดยทันที

4. เพิ่มรายวิชา “ความเป็นไทย” ในหลักสูตรของสถาบันการศึกษาทุกระดับ สอนโดยครูอาจารย์และวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถ เพื่อสืบสานความเป็นไทย โดยเปิดเป็นรายวิชาบังคับด้วยจะยิ่งดี หรือถ้าจัดเป็นวิชาเลือกก็ควรเป็นวิชาที่ได้รับการแนะนำให้เรียน (Highly recommended) อาจสอดแทรกความรู้และบูรณาการเข้าไปในวิชาต่างๆ โดยเฉพาะในวิชาภาษาไทย สังคมศึกษา และศิลปศึกษา

5. จัดโครงการ “ยวทูตความเป็นไทย” เพื่อกระตุ้นให้เยาวชนไทยภูมิใจในความเป็นไทย และเห็นคุณค่าในความเป็นไทย รวมทั้งประวัติศาสตร์ที่มาของคนไทย

6. จัดตั้งแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมชุมชนเพิ่มขึ้น ภาครัฐและภาคเอกชนต้องร่วมมือกันผลักดันให้มีการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น ให้มีแหล่งเรียนรู้อยู่ในท้องถิ่นใกล้ตัว ในชุมชน และให้เยาวชนเข้ามาศึกษาได้ง่ายขึ้น

7. ประสานความร่วมมือกับสื่อมวลชนทุกแขนง ภาครัฐต้องประสานความร่วมมือกับสื่อมวลชน โดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และสื่ออินเทอร์เน็ต ให้ช่วยเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร และเรื่องราวเกี่ยวกับความเป็นไทยแก่เยาวชนให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการใช้ภาษาไทย และเลือกเสนอเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ ถูกต้องให้มากที่สุด รวมทั้งขอความร่วมมือจากผู้ผลิตให้สอดแทรกในการนำเสนอข้อมูล เลือกรายการที่ดีมีประโยชน์ และส่งเสริมความเป็นไทยมาเผยแพร่

8. กำหนดเป็นวาระแห่งชาติ ภาครัฐและทุกภาคส่วนของสังคมต้องให้ความสำคัญ และร่วมกันเสนอให้กำหนดเป็น “วาระแห่งชาติ” และเป็นองค์ประกอบหลักในการสร้างความเข้มแข็งและความสมานฉันท์ของคนในชาติ เพื่อให้ทุกคนตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทยและถือเป็นภาระเร่งด่วนในการร่วมมือกันปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทยแก่เยาวชน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ความเป็นไทยสายใยแห่งความสมานฉันท์

ในอดีตที่ผ่านมาชาวไทยทุกคนในประเทศไทยสามารถอยู่ร่วมกับชนทุกหมู่เหล่าที่แตกต่างกัน ทั้งเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรมได้ ด้วยลักษณะนิสัยที่เป็นคุณลักษณะที่ดีของคนไทย อาทิ ซื่อสัตย์ กตัญญู รู้รักสามัคคี มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้จักการประนีประนอม อยู่ร่วมกับคนชาติอื่น ศาสนาอื่นได้ และยอมรับวัฒนธรรมของชาติอื่น ลักษณะนิสัยดังกล่าวจึงเป็นลักษณะนิสัยที่บ่งบอกความเป็นไทยอันติดอยู่ในจิตสำนึกของคนไทยส่วนใหญ่ คุณลักษณะไทยที่ดีดังกล่าวจึงทำให้คนไทยสามารถดำเนินชีวิตอยู่ท่ามกลางสังคมที่หลากหลาย สังคมพหุวัฒนธรรม ที่ประกอบด้วยผู้คนที่หลากหลายเชื้อชาติ หลากหลายวัฒนธรรมได้ โดยไม่เกิดความขัดแย้ง ขณะเดียวกันเมื่อได้เห็นวัฒนธรรมของชนชาติอื่น ในที่สุดคนไทยก็เลือกที่จะคงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่เห็นว่าเป็นสิ่งที่ดีงามให้คงอยู่ ขณะเดียวกันก็เลือกที่จะรับวัฒนธรรมที่ดีของชนชาติอื่นมาบูรณาการ เพื่อประโยชน์ของชาวไทย และเพื่อสืบทอดความเป็นไทยแก่ลูกหลานไทยให้คงอยู่สืบไป

ความเป็นไทยจึงนับเป็นเสมือนสายใยเชื่อมโยงความสมานฉันท์ ความผูกพันของชาวไทยท่ามกลางกระแสสังคมและวัฒนธรรมต่างชาติที่ลั่งไหลเข้ามา รวมทั้งสถานการณ์ความขัดแย้ง ความแตกต่างทางความคิดทางสังคมการเมืองของคนในชาติ ทุกภาคส่วนของสังคมควรเปลี่ยนวิกฤติให้เป็นโอกาส นำเยาวชนไทยทุกคนให้ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของความเป็นไทย และพร้อมใจกันกลับมาสร้างจิตสำนึก ความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ความสมัครสมานสามัคคี เอื้ออาทร มีไมตรีจิต อันเป็นคุณลักษณะอันบ่งบอกถึงความเป็นไทยที่ยากจะหาได้ในชนชาติอื่นให้กลับคืนมาดังเดิม เพื่อรักษาความเป็นไทยที่พึงประสงค์ให้คงอยู่ในบริบทสังคมไทยปัจจุบัน รวมทั้งเพื่อรักษาความสมานฉันท์ในหมู่คนไทยทุกเชื้อชาติ ศาสนา อันจะนำพาสันติสุขมาสู่ประเทศไทยของเรา ดังคำประพันธ์ที่ว่า

ความเป็นไทยคือ “ไท” ไม่ใช่ “ทาส”	ต้องสามารถเป็นตัวของตัวเองได้
ยืนอยู่บนสองขากล้าแกร่งใคร	เอาต่างชาติมารับใช้ให้ชาติเรา
ไม่ใช่เอาทุกอย่างให้ต่างชาติ	นั่นคือความเป็นทาสความขลาดเขลา

เขาจะเอาอะไรมาให้เอา	ควักกระเป๋าจ่ายจ่ายจ่ายลูกเดียว
มีผ้าทอผ้าฝ้ายไหมมัดหมี่	อาหารคาวเคี้ยวเคี้ยวเคี้ยวเปรี้ยว
เราปลูกเรือนสร้างบ้านกันกลมเกลียว	มียาเขียวสมุนไพรไทยในดิน
ไม่ใช่ต้องโทรโทรโทร	โซบะป้อนข้าวปั้นบ๊าดันกิน
บ้านญี่ปุ่นทรงสเปกเพนท์เฮาส์อินน์	ให้กินยานอกหลอกลองยา
เหล็กของเราแร่ของเราเอาไป	เป็นอาโก ไชโก โตโยต้า
เป็นอาวุธสงครามแห่ตามมา	เป็นสินค้าสารพัดมัดมือชก
ต้องไค้กิชิ เป๊ปซี่ดีที่สุด	เลิกละมุด เลิกกระทำ น้ำบัวบก
ขนมเค้กข้าวเกรียบขุ่นอุดหนูนก	ขนมครกข้าวเกรียบไทยบรรลัษย์
วิชาการก้าวหน้ารับมาใช้	บนพื้นฐานที่เป็นไทยได้ปรุงปรับ
ความเจริญศิวิไลซ์ไม่บังคับ	เรายอมรับแต่ไม่ยอมขอมจำนน!
ต้องสามารถเป็นตัวของตัวเองได้	จึงชื่อว่าเป็นไทยไม่สับสน
เอาต่างชาติมาเป็นกรอบกรอบชาติตน	ความเป็น “คน” ความเป็น “ไทย” ก็ไม่จริง!

เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ประพันธ์

จิตสำนึกความเป็นไทย จึงเป็นสิ่งที่พวกเราชาวไทยทุกคนควรตระหนักที่จะร่วมมือร่วมใจกันปลูกฝังแก่เยาวชนไทยท่ามกลางบริบทในสังคมไทยที่ปรับเปลี่ยนไปตามสภาพการณ์ของกระแสวัฒนธรรมต่างชาติที่หลั่งไหลเข้ามาอย่างไม่สามารถปิดกั้นได้ แต่จะหาอย่างไรที่จะให้เยาวชนไทยเลือกรับสิ่งดีมาประยุกต์ใช้กับวัฒนธรรมไทยที่มีอยู่แต่เดิม รวมทั้งในสถานะวิกฤติการณ์ทางการเมืองการยึดโยงดวงใจของชาวไทยทั้งชาติด้วยการรักษาความเป็นไทยให้คงอยู่จึงน่าจะเป็นสิ่งที่ชาวไทยทุกคนให้ความสำคัญและร่วมกันปลูกฝังจิตสำนึกนี้แก่ลูกหลานไทย ดังคำกล่าวที่ว่า “ธงชาติและเพลงชาติไทย เป็นเอกลักษณ์ของความเป็นไทย” เราจึงต้องรักและหวงแหนสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ รักษาไว้ให้คงอยู่สืบไป ดังคำประพันธ์ที่ว่า

ทุกวันนี้ศึกไกลยังไม่ห้วง

แต่หัวนทรวงศึกไกลไล่ข่มเหง

ถ้าคนไทยหันมามักันเอง

จะร้องเพลงชาติไทยให้ใครฟัง

นภลัย (ฤกษ์ชนะ)สุวรรณธาดา ประพันธ์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณค่าของความเป็นไทยในการพัฒนาสังคมไทย
2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสืบสานความเป็นไทยกับสำนึกรักแผ่นดิน
3. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ “ความเป็นไทย”

